Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ______________________

   (Name) ______________________

2. (Signature) ______________________

   (Name) ______________________

Roll No. | | | | | | | | |

(In figures as per admission card)

Roll No. ______________________

(In words)

Test Booklet No.

J—3707

PAPER—III

GUJARATI

Time : 2½ hours] **[Maximum Marks : 200**

Number of Pages in this Booklet : **40** Number of Questions in this Booklet : **26**

Instructions for the Candidates

1. Write your roll number in the space provided on the top of this page.
2. Answers to short answer/essay type questions are to be given in the space provided below each question or after the questions in the Test Booklet itself.

   No Additional Sheets are to be used.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as below :
   (i) To have access to the Test Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal and do not accept an open booklet.
   (ii) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the question booklet will be replaced nor any extra time will be given.**
4. Read instructions given inside carefully.
5. One page is attached for Rough Work at the end of the booklet before the Evaluation Sheet.
6. If you write your name or put any mark on any part of the Answer Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, you will render yourself liable to disqualification.
7. You have to return the Test booklet to the invigilators at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall.
8. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
9. **Use of any calculator or log table etc. is prohibited.**
10. **There is NO negative marking.**

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. पहले पृष्ठ के ऊपर नियत स्थान पर अपना रोल नम्बर लिखिए।
2. लघु प्रश्न तथा निबंध प्रकार के प्रश्नों के उत्तर, प्रत्येक प्रश्न के नीचे या प्रश्नों के बाद में दिये हुये रिक्त स्थान पर ही लिखिये।

   इसके लिए कोई अतिरिक्त कागज का उपयोग नहीं करना है।
3. परीक्षा प्रारम्भ होने पर, प्रश्न-पुस्तिका आपको दे दी जायेगी। पहले पाँच मिनट आपको प्रश्न-पुस्तिका खोलने तथा उसकी निम्नलिखित जाँच के लिए दिये जायेंगे जिसकी जाँच आपको अवश्य करनी है :
   (i) प्रश्न-पुस्तिका खोलने के लिए उसके कवर पेज पर लगी सील को फाड़ लें। खुली हुई या बिना स्टीकर-सील की पुस्तिका स्वीकार न करें।
   (ii) **कवर पृष्ठ पर छपे निर्देशानुसार प्रश्न-पुस्तिका के पृष्ठ तथा प्रश्नों की संख्या को अच्छी तरह चैक कर लें कि ये पूरे हैं। दोषपूर्ण पुस्तिका जिनमें पृष्ठ/प्रश्न कम हों या दुबारा आ गये हों या सीरियल में न हों अर्थात किसी भी प्रकार की त्रुटिपूर्ण पुस्तिका स्वीकार न करें तथा उसी समय उसे लौटाकर उसके स्थान पर दूसरी सही प्रश्न-पुस्तिका ले ले। इसके लिए आपको पाँच मिनट दिये जायेंगे। उसके बाद न तो आपकी प्रश्न-पुस्तिका वापस ली जायेगी और न ही आपको अतिरिक्त समय दिया जायेगा।**
4. अन्दर दिये गये निर्देशों को ध्यानपूर्वक पढ़ें।
5. उत्तर-पुस्तिका के अन्त में कच्चा काम (Rough Work) करने के लिए मूल्यांकन शीट से पहले एक पृष्ठ दिया हुआ है।
6. यदि आप उत्तर-पुस्तिका पर अपना नाम या ऐसा कोई भी निशान जिससे आपकी पहचान हो सके, किसी भी भाग पर दर्शाते या अंकित करते हैं तो परीक्षा के लिये अयोग्य घोषित कर दिये जायेंगे।
7. आपको परीक्षा समाप्त होने पर उत्तर-पुस्तिका निरीक्षक महोदय को लौटाना आवश्यक है और इसे परीक्षा समाप्ति के बाद अपने साथ परीक्षा भवन से बाहर न लेकर जायें।
8. **केवल नीले/काले बाल प्वाईंट पैन का ही इस्तेमाल करें।**
9. **किसी भी प्रकार का संगणक (कैलकुलेटर) या लाग टेबल आदि का प्रयोग वर्जित है।**
10. **गलत उत्तर के लिए अंक नहीं काटे जायेंगे।**

GUJARATI

ગુજરાતી

PAPER – III

પ્રશ્નપત્ર – III

NOTE: **This paper is of two hundred (200) marks containing four (4) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.**

સૂચના : આ પ્રશ્નપત્ર બસો (200) ગુણનું છે અને એમાં ચાર (4) વિભાગો છે. આ વિભાગોના પ્રશ્નોના ઉત્તર વિદ્યાર્થિઓએ એમાં આપેલી સૂચનાઓ અનુસાર આપવા.

SECTION - I
વિભાગ - I

Note : This section contains five (5) questions based on the following poetry. Each question should be answered in about thirty (30) words and each carries five (5) marks. **(5x5=25 marks)**

સૂચના : આ વિભાગમાં પૂછેલા પાંચ (5) પ્રશ્નો નીચે આપેલા કાવ્ય પર આધારિત છે. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ત્રીસ (30) શબ્દોમાં આપવો અને દરેક પ્રશ્નના ગુણ પાંચ (5) છે.

(5x5=25 ગુણ)

નીચેનો પરિચ્છેદ વાંચીને પૂછેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ત્રીસ (૩૦) શબ્દોમાં આપો.

નવીન કવિતાનો પહેલો ધ્યાન ખેંચનારો ઉન્મેષ એના પદ્યદેહમાં જોવા મળે છે. સામાન્ય રીતે બને છે પણ એમ જ કે કવિતાની તેમજ બીજી પણ કળાઓની પ્રવૃત્તિઓમાં થતો નવો ઉન્મેષ પ્રથમ તો તેના બાહ્યાંગમાં નૂતન કલાત્મકતાનું, નવીન અર્થદ્યોતકતાનું, પોતાના ઉપાદાનના નવીન સંયોજનનું કોક નવી ઝલકવાળું ક્રાન્તિકારી, અને સાથે સાથે પરંપરામાંથી પુષ્ટ થતું એવું સ્ફુરણ લઈ આવે છે. ....નવીન કવિતાના પદ્યમાં પ્રધાન વ્યાવર્તક લક્ષણ છે છંદની પ્રવાહિતા, જે તેણે ડોલનશૈલીનો જ્ઞાનપૂર્વક પરિત્યાગ કરીને અને 'અગેય' પદ્યની વિચારસરણીનો સમજણપૂર્વક સ્વીકાર કરીને વિકસાવી છે. આ પૂર્વે પ્રવાહિતાની શકયતા બળવંતરાય ઠાકોરે પૃથ્વી વૃત્તમાં વિશેષ જોઈ હતી અને અજમાવી હતી. નવીન કવિઓ આ પ્રવાહિતાને લગભગ બધાં રૂપમેળ વૃત્તોમાં લઈ ગયા. જોકે એમાંથી કેટલાક દૃઢ યતિસ્થાનવાળાં, સુગ્ધરાં કે મંદાક્રાન્તા જેવાં વૃત્તોમાં તેથી કશી ખાસ કાવ્યક્ષમતા વધતી જણાઈ નથી. પરંતુ નવીનોના હાથે વિકસેલા અને ખૂબ પ્રયોજાયેલા વૃત્ત મિશ્ર ઉપજાતિમાં આ પ્રવાહિતાની શકયતાઓ ઘણી દેખાઈ. નવીન કવિતાની ઘણીએક લાક્ષણિક રચનાઓ આ વૃત્તમાં થયેલી જોવા મળે છે, નવીન કવિતાના પદ્યદેહનું બીજું અગત્યનું લક્ષણ છે વૃત્તોનું પ્રચુર વૈવિધ્ય. રૂપમેળ ઉપરાંત માત્રામેળ તથા લયમેળ પ્રકારનાં સંખ્યાબંધ વૃત્તો નવા અર્થસંભારવાળી કવિતાનું વાહન બન્યાં છે એ દરેકમાં કંઈક નવું લયસંયોજન, કઈક નવનિર્માણ આપણા કવિઓ કરતા રહ્યા છે.

1. નવીન કવિતાના બાહ્ય આવિષ્કારોની સમજૂતી આપો.

2. વૃત્ત એટલે શું તે સમજાવી વૃત્તવૈવિધ્યનું ગુજરાતી કવિતાના સંદર્ભે મહત્ત્વ સમજાવો.

3. અર્વાચીન ગુજરાતી કવિતામાં પ્રવાહિતા સિદ્ધ કરનારા મહત્ત્વના છંદોની ચર્ચા કરો.

4. અર્વાચીન ગુજરાતી કવિતાની છાંદસ રચનાઓમાં પ્રવાહિતા કેવી રીતે પ્રગટે છે તે જણાવો.

5. ગુજરાતી કવિતાની છાંદસ ગ્રાથામાં ન્હાનાલાલ અને બ.ક. ઠાકોરની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.

SECTION - II

વિભાગ - II

Note : This section contains fifteen (15) questions each to be answered in about thirty (30) words. Each question carries five (5) marks.

(5x15=75 marks)

સૂચના : આ વિભાગમાં પંદર (15) પ્રશ્નો છે. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર ત્રીસ (30) શબ્દોમાં આપવો. દરેક પ્રશ્નના ગુણ પાંચ (5) છે. **(5x15=75 ગુણ)**

નીચે આપેલા દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર ત્રીસ શબ્દોમાં આપો.

6. ભરતના રસસૂત્રમાં સમાવિષ્ટ મૂળભૂત વિભાવનાઓનો ટૂંકમાં પરિચય આપો.

7. આધુનિકતાની વિભાવના સમજાવો.

8. બ.ક. ઠાકોરની કાવ્યવિભાવના સ્પષ્ટ કરો.

9. ‘મેઘદુત’માં આલેખાયેલા ભારતના ભૂગોળનો પરિચય કરાવો.

10. પ્રેમચંદકૃત ‘ગોદાન’ માં નિરૂપિત વાસ્તવનું આલેખન કરો.

11. ‘સત્યના પ્રયોગો’ માં પ્રગટ થતાં ગાંધીજીના ગદ્ય વિશે ચર્ચા કરો.

12. સિતાંશુ યશચંન્દ્રની કવિતામાં અતિવાસ્તવનું નિરૂપણ કેવી રીતે કરવામાં આવ્યું છે તેની આલોચના કરો.

13. ‘સાપના ભારા’માં પ્રગટ થતી નારી સંવેદનાનું નિરૂપણ કરો.

14. ‘ઓલ્ડ મેન એન્ડ ધ સી’ માં પ્રયોજાયેલી રૂપકગ્રંથિનો પરિચય આપો.

15. સર્જનાત્મક નિબંધનાં લક્ષણો જણાવો.

16. ગીતસ્વરૂપની મહત્ત્વની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

17. ઉત્તર ગુજરાતની બોલીની મહત્ત્વની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

18. ભવાઈ સ્વરૂપનાં લક્ષણો જણાવો.

19. તુલનાત્મક સાહિત્યના અધ્યયનમાં ફ્રેન્ચ અભિગમનું મહત્ત્વ સમજાવો.

20. ગુજરાતી સાહિત્યસંશોધન ક્ષેત્રે ભોગીલાલ સાંડેસરાનું પ્રદાન ચર્ચો.

SECTION - III

વિભાગ - III

Note : This section contains five (5) questions from each of the electives / specialisations. The candidate has to choose only one elective / specialisation and answer all the five questions from it. Each question carries twelve (12) marks and is to be answered in about two hundred (200) words.

(12x5=60 marks)

સૂચના : આ વિભાગમાં પાંચ (5) પ્રશ્નો દરેક વિકલ્પમાંથી આપવામાં આવ્યા છે. વિદ્યાર્થીઓએ કોઈ પણ એક વિકલ્પ પસંદ કરીને તેમાં પૂછવામાં આવેલા પાંચેપાંચ પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપવા. દરેક પ્રશ્નના ગુણ બાર (12) છે અને દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે બસો (200) શબ્દોમાં આપવો.

(12x5=60 ગુણ)

વિકલ્પ - I

21. લોકસાહિત્યના સંપાદન-સંશોધનમાં ક્ષેત્રીય કાર્યનું મહત્ત્વ વિગતે સમજાવો.

22. મધ્યકાલીન જ્ઞાનમાર્ગી કવિતાના ગૌણકવિઓનું પ્રદાન જણાવો.

23. સાહિત્યિક સંશોધનના સ્વરૂપની સમીક્ષા કરો.

24. ગુજરાતી ભાષાના વિકાસક્રમમાં અપભ્રંશ ભાષાની ઉપયોગિતા સમજાવો.

25. ગુજરાતી ભાષા-સાહિત્યક્ષેત્રે કે. કા. શાસ્ત્રીનું અર્પણ મૂલવો.

અથવા

વિકલ્પ - II

21. વ્યાવહારિક અનુભવ અને રસાનુભવ વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.

22. કાવ્યહેતુના સંદર્ભે મમ્મટની વિચારણાની સમીક્ષા કરો.

23. ટી.એસ એલિયેટનો પરંપરા વિશેનો વિભાવ સાહિત્ય વિવેચન અને સાહિત્યના ઈતિહાસને કેવી રીતે ઉપયોગી છે તે સમજાવો.

24. અતિવાસ્તવવાદ પાછળ રહેલી સર્જકોની પ્રતિબદ્ધતા સ્પષ્ટ કરો.

25. પ્લેટોની સાહિત્યિક વિચારણા અનુગામી સાહિત્ય વિવેચનમાં કેવી રીતે ઉપયોગી છે તે સ્પષ્ટ કરો.

અથવા

વિકલ્પ - III

21. 'રામાયણ' ના સંદર્ભે 'સીતાઃ ભારતીય નારી' વિશે નોંધ લખો.

22. કૃષ્ણભકિતના એક મહત્ત્વના આરંભબિંદુ તરીકે શ્રીમદ્ ભાગવતનું મહત્ત્વ સમજાવો.

23. 'યયાતિ' ના નાયક વિશે સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો.

24. 'ગોરા' નવલકથામાં પ્રગટ થતી ભારતીયતા સ્પષ્ટ કરો.

25. 'સંસ્કાર' નવલકથાને કેન્દ્રમાં રાખી પ્રાણેશાચાર્યના પાત્ર નિમિત્તે માનવમનની સમીક્ષા કરો.

અથવા

વિકલ્પ - IV

21. 'ડિવાઈન કોમેડી' માં નરકના આલેખનની ચર્ચા કરો.

22. 'ઓથેલો' માં ઈયાગોના પાત્રાલેખનની સમીક્ષા કરો.

23. 'ધ વેસ્ટલેન્ડ' કૃતિમાં આકારિત થતી યુગચેતનાનું મૂલ્યાંકન કરો.

24. રિલ્કેકૃત 'કરુણપ્રશસ્તિ' કાવ્યોની આલોચના કરો.

25. તુલનાત્મક સાહિત્યનું કાર્યક્ષેત્ર જણાવો.

અથવા

વિકલ્પ - V

21. એક વિશિષ્ટ પ્રકારની આત્મકથા તરીકે 'સ્મરણયાત્રા' નું મૂલ્યાંકન કરો.

22. 'પોસ્ટ ઓફિસ', 'હૃદયપલટો' અને 'વિનિપાત' વાર્તાઓને આધારે ધૂમકેતુની વાર્તાકલાનો પરિચય કરાવો.

23. 'પરિત્રાણ' નાટકમાં પ્રગટ થતું દર્શકનું જીવનદર્શન આલેખો.

24. 'કયાં'? કાવ્ય સંગ્રહનાં ગીતોમાં લોકગીતના સંસ્કાર કેવી રીતે ઝીલાયા છે તે સમજાવો.

25. 'સમૂળી ક્રાન્તિ' માં નિરૂપિત સ્ત્રી પુરુષ સંબંધોની આલોચના કરો.

SECTION - IV

વિભાગ - IV

Note : This section consists of one essay type question of forty (40) marks to be answered in about one thousand (1000) words on any of the following topics. This question carries 40 marks.

(40x1=40 marks)

સૂચના : આ વિભાગમાં (40) ગુણવાળો એક નિબંધ પ્રકારનો પ્રશ્ન છે, નીચે આપેલા કોઇ પણ એક વિશે આશરે એક હજાર (1000) શબ્દોમાં ઉત્તર આપનો.

(40x1=40 ગુણ)

26. કોઈપણ એક વિશે આશરે 1000 શબ્દોમાં લખો.

(i) સાહિત્ય અને સમૂહ માધ્યમો

(ii) આધુનિક ગુજરાતી કવિતા

(iii) પંડિતયુગના સાહિત્ય ઉપર સંસ્કૃતનો પ્રભાવ

FOR OFFICE USE ONLY							
Marks Obtained							
Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained
1		26		51		76	
2		27		52		77	
3		28		53		78	
4		29		54		79	
5		30		55		80	
6		31		56		81	
7		32		57		82	
8		33		58		83	
9		34		59		84	
10		35		60		85	
11		36		61		86	
12		37		62		87	
13		38		63		88	
14		39		64		89	
15		40		65		90	
16		41		66		91	
17		42		67		92	
18		43		68		93	
19		44		69		94	
20		45		70		95	
21		46		71		96	
22		47		72		97	
23		48		73		98	
24		49		74		99	
25		50		75		100	

Total Marks Obtained (in words) ....

(in figures) ....

Signature & Name of the Coordinator ....

(Evaluation) Date ....